

PER SABER-NE MÉS

El timpà romànic de Santa Maria de Sarra

No es coneix amb exactitud la data de la realització d'aquest conjunt, però, a partir de la comparació amb d'altres portades cal pensar en un període cronològic molt proper al darrer terç del segle XIII.

El timpà, de forma semicircular, té la vora resseguida per una faixa vegetal que centra tres arcades cegades. Les quatre columnes que sostenen els arcs, que són apuntats, tenen base i els capitells estan ornamentats amb fulles lanceolades. A l'interior de l'arcada central observem la figura de la Verge, amb túnica i mantell, que porta, sobre el cap, vel i corona; amb la mà esquerra sosté el Nen, assegut entre els seus genolls, figura aquesta que apareix mutilada. A l'interior de l'arcada lateral dreta des del punt de vista de l'espectador podem observar la figura d'un profeta, potser Isaïes, per tal com amb la mà dreta subjecta un rotlle. Dins de l'arcada lateral esquerra apareix una altra figura masculina, probablement Sant Joan Evangelista: amb la mà dreta sosté un llibre i amb l'altra es recolza el cap. La darrera restauració, efectuada l'estiu de 2003 per l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya, va posar al descobert traces de l'antiga policromia (negre, vermell i verd) que, tot i el pas del temps, s'endevinen, per exemple, en els capitells laterals i en la figura del profeta.

Natura i poesia

El poeta local Adolf Andreu i Padreny (1904-1994) va saber plasmar, amb una inusitada frescor, la bellesa dels paratges naturals del terme sarraenc. La següent és una petita mostra d'art poètica dedicada al Salt d'Anguera:

<i>Sota el rierol, que baixa de la virginal boscúria, plàcidament, sense fúria, l'aigua se n'amaga, i raja</i>	<i>fràgil falguera, que creix verda, negra i delicada al congost i fondalada per on l'aigua llisca i neix,</i>
<i>transparent i cristal·lina, a través la pedra tosca, gotejant sobre la molsa i el fullam de la falzilla,</i>	<i>i on l'arbreda es ramifica i el ramatge i la ufanor l'envaeix d'ombra i frescor, puix que el sol mai no s'hi fica</i>

Pont i església romànics de Sant Pere d'Anguera

El llogarret d'Anguera, que domina la fondalada del riu, i les restes de l'església romànica de Sant Pere conformen un dels indrets més interessants del terme sarraenc, habitat ja en època ibèrica. D'aquest antic temple, bastit entre els anys 1154 i 1172, només queda dempeus part del mur nord i el tambor de l'absis semicircular. Resten també tres finestres: una, situada a migdia, mostra petits elements decoratius dins d'un bordó trenat; la segona, a l'absis, és de mig punt amb una llinda; finalment, la tercera, al tram anterior de l'absis, és dovellada. A la riba del riu podem observar un petit pont, de factura també romànica, que encara suporta el pas de vehicles.

L'absis de l'església

El Salt d'Anguera

Trobeu tota la informació a
www.saral.altanet.org

8 RUTES / 5 NIVELLS DE DIFICULTAT

Nivell 1: rutes amb molt poc desnivell i de distància inferior als 4 km.

ITINERARI BLANC. RUTA 1, DEL VI I DE L'ARTESANIA

Nivell 2: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 5 i els 12 km.

ITINERARI VERD. RUTA 2, DE LA VALLCERVERA
ITINERARI BLAU. RUTA 3, DE L'ANGUERA

Nivell 3: rutes amb un desnivell moderat i de distàncies compreses entre els 13 i els 20 km.

ITINERARI GROC. RUTA 4, DE LES BARRAQUES
ITINERARI LILA. RUTA 5, DEL MAS DEL SANAÏJA

Nivell 4: rutes amb un desnivell considerable i de distàncies compreses entre els 13 i els 20 km.

ITINERARI VERMELL. RUTA 6, DE LES COVES
ITINERARI MARRÓ. RUTA 7, DEL COGULLÓ

Nivell 5: rutes amb un desnivell considerable i de distància superior als 20 km.

ITINERARI NEGRE. RUTA 8, DE LES PEDANIES

Edita:

Col·labora:

SARRAL, PATRIMONI I NATURA

ITINERARI BLAU

RUTA 3, DE L'ANGUERA
Timpà romànic de Santa Maria
La Coma
El Salt
Sant Pere d'Anguera
Les Forques

LA RUTA DE L'AIGUA I DEL ROMÀNIC

El riu Anguera és el principal afluent per l'esquerra del Francolí i és l'únic que passa íntegrament per la Conca de Barberà, fins al punt que és el principal responsable de la cubeta central de la comarca, la concavitat on es produeix la major part de l'activitat humana entre la serra del Tallat al nord i les serres del Coma verd i de Miramar a llevant. L'Anguera neix al terme de Sarraal, al peu del puig de Coma verd, i es nodreix dels barrancs de la Solana i de la Cova Cativera. Té una longitud d'uns 17 km i ocupa una conca de més de 200 km². Rep les aigües del riu Vallverd i passa per Barberà de la Conca, Pira i Montblanc, indret on té lloc l'aiguabarreig amb el Francolí. Per bé que és un riu d'escàs cabal i que corre força encaixonat, podem resseguir-lo gràcies als boscos i matollars de la seva vora i certs trams de vegetació ufanosa com les alberedes. Biològicament, l'Anguera és un riu ben conservat i equilibrat. A la seva àrea d'influència trobem estrats calcaris (a les serres), materials argilosos (a les planes) i escorriments subterranis que afloren al peu de les muntanyes que tanquen la vall per l'est.

Lloc de pas des de l'època prehistòrica, l'Anguera ofereix al caminador llocs de gran interès natural, com salts, fonts i degotalls, espadats, gorges i coves. Resseguint la seva riba trobem les restes de l'antic llogarret d'Anguera (segle XII), els vestigis més antics de l'art romànic a Sarraal. És per això que aquesta ruta us proposa iniciar l'itinerari sota el timpà de Santa Maria de Sarraal, del segle XIII, i aprofundir en el coneixement del simbolisme que amaga aquesta expressió artística mil·lenària.

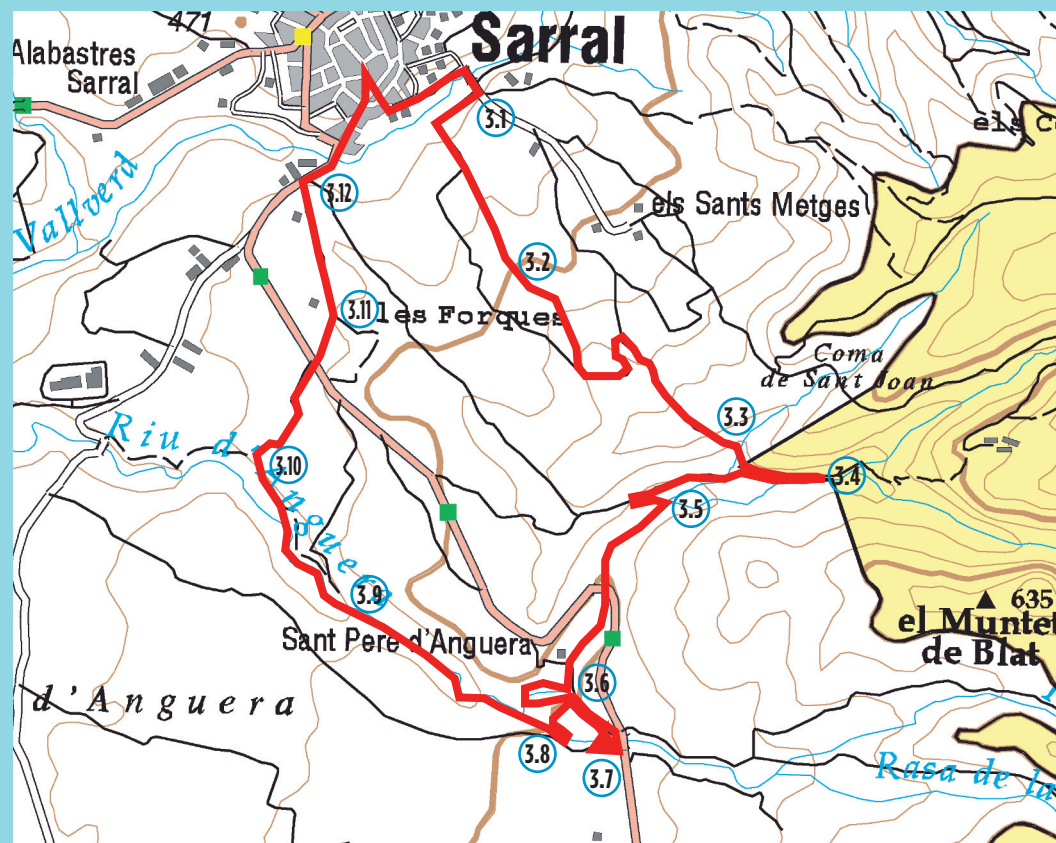
L'Anguera al seu pas per les Hortes.

Descripció de la ruta

Sortida de la Plaça de l'Església (vegeu itinerari blanc). Podem visitar el timpà romànic de Santa Maria, visible des del pati de la rectoria, a la dreta del temple. La ruta, fins a la Font de Dalt (3.1), és la mateixa que la De la Vallcervera, la De les Coves i la Del Cogulló (vegeu itineraris verd, vermell i marró). A la font girem cap a la dreta, seguint les marques blaves, fins a trobar el camp de futbol. A l'esquerra d'aquesta instal·lació comença el camí de la Coma (3.2), també a l'esquerra, que s'endinsa bosc amunt. El senderó, a voltes pedregós, puja suaument i ens ofereix una bona vista de la població de Sarraal al nostre darrere; després, s'enfila decididament fins al pla del bosc i torna a baixar fins a trobar-se amb el camí que puja des del refugi de l'Ermida dels Sants Metges (vegeu itinerari verd). Quan som al capdamunt de la carena, a uns 570 metres d'altitud (3.3), baixem per un senderó que ens mena fins a la fondalada de la vall. Abans de continuar pel camí de la dreta, observem el marge tallat a la nostra esquerra, un interessant exemple de paleosòl d'uns 35.000 anys, i podem arribar-nos, tot just uns 200 metres més enllà, a la Font del Calafó (3.4).

La ruta continua fins a trobar, a l'esquerra, el trencall del Salt, un dels indrets amb més tradició excursionista de Sarraal. A partir d'aquest punt, a 510 metres d'altitud (3.5), el camí segueix amb un lleuger pendent la llera del riu per la riba esquerra. Passem per sota el pont de la carretera TP-2311 i arribem a l'antic llogarret d'Anguera (3.6). Cal travessar el pontet i pujar al turó per contemplar les restes i l'indret que havia estat habitat pels ibers. Tornem al pontet i a només 700 metres, seguint el camí de l'esquerra, tenim la Font d'en Videt (3.7) (caldrà sortir a la carretera i agafar el primer camí que surt a la dreta).

De retorn al pontet d'Anguera agafem un corriol que ens baixa altre cop a la barrancada, un espai on es fan sentir els salts, els Degotalls del Pallarès (3.8), les fonts... i que ens recorda la importància d'aquest riu per a l'abastiment d'aigua potable per a Sarraal. Continuem per la riba esquerra fins que el camí ens obliga a travessar el riu. A partir d'aquest punt, passat l'antic molí del Cano, sempre caminarem per

la riba dreta fins a les Hortes d'Anguera, a 440 metres d'altitud (3.9). Al final d'aquests espais de conreu, a la dreta, prenem el camí que, amb un pronunciat desnivell, ens porta a la Selida (3.10). A la cruïlla, el camí que agafem cap a la dreta ens mena a la carretera. La traïem i agafem, a l'esquerra, un antic camí de ferradura, custodiat per oliveres, de la genèrica partida de Les Forques, topònim que ens parla dels llocs on antany s'havien exposat els cadàvers dels ajusticiats (3.11). Al cap de menys d'un km, trobem el camí que torna de la ruta del Cogulló i, un cop passat el pont que salva el riu de Vallverd -amb un explícit Gorg dels Gossos a la nostra esquerra (3.12)-, entrem a Sarraal pel Raval de Sant Joan; passem per davant del Molí del Potau (vegeu itinerari marró) i, tot recte, entrem al nucli antic per l'antic Portal de Sant Joan, avui desaparegut. Al cap d'un centenar de metres, a l'esquerra, pugem unes escales fins a la plaça de l'església.

Fitxa tècnica i altimetria

Distància i temps: 9,3 km i 2 hores i 20 minuts

Grau de dificultat 2: circuit força planer, a peu i apte per a tothom, amb un desnivell de 120 metres durant el primer tram. Quan ha plogut molt cal anar amb compte amb els passos del riu.

Època: Primavera o tardor, després de llargs episodis de pluja.

Color de la ruta: blau

